

TÜRKÇE VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM ARAŞTIRMALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ*

EVALUATION OF TURKISH AND PRIMARY SCHOOL TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS EDUCATION RESEARCHES

Duygu UÇGUN**, Emre ÜNAL***

ÖZET: Eğitimin niteliğini artırmaya yönelik birçok çalışma yapılmaktadır. Bunlardan biri de eğitim araştırmalarıdır. Eğitim-öğretim sürecinin incelenmesi, gözlemlenmesi, bunların sonucunda elde edilen bulguların analizi ve yorumlanması gibi aşamalardan oluşan eğitim araştırmaları, eğitim uygulamalarının geliştirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bu süreçte öncü rol uygulayıcı konumundaki öğretmenlerdir. Öğretmenlerin alanlarındaki gelişmeleri takip etmeleri ve edindikleri bilgileri uygulamaları beklenir. Eldeki araştırma bu beklenti doğrultusunda şekillendirilmiştir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma, var olan durumu betimlemek amacıyla tarama modelinde yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014–2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Niğde il merkezindeki ilk ve ortaokullarda görev yapan 344 Türkçe ve sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak İlhan, Şekerci, Sözbilir ve Yıldırım (2013) tarafından geliştirilen “Eğitim Araştırmalarına Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Beşli Likert tipindeki ölçek, 3 faktörlü 20 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olacağı düşünülen çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretmeni, sınıf öğretmeni, eğitim araştırmaları, tutum

ABSTRACT: Several studies aimed at increasing quality in education are done. One of these studies is education researches. Education researches consisting of evaluation and observation of training-teaching process at the end of which findings are analyzed and interpreted, contribute developing education applications. In this process, pioneer role belongs to teacher who is the operator. Teachers are expected to follow developments in their own fields and use the information they obtain. This study has been formed according to this expectation. The aim of this study is to examine attitudes of Primary school and Turkish teachers in terms of different variables. Study has been structured in scanning model in order to describe available situation. Study group of the research is consists of 344 Turkish and Primary school teachers working in Niğde city centre in spring semester of 2014-2015 training-teaching year. As data collecting tool ‘Teacher Attitude Scale Aimed at Education Research’ which was developed by İlhan, Şekerci, Sözbilir and Yıldırım (2013) has been used. This five point likert scale consists of 20 items. According to the findings obtained from the study some suggestions which are thought to be effective in teachers’ developing positive attitude towards education researches has been made.

Keywords: Turkish teacher, primary school teacher, education researches, attitude

1. GİRİŞ

Nitelikli bir eğitim için eğitim-öğretim sürecinin incelenmesi, bunun sonucunda elde edilen bulguların analizi ve yorumlanması gerekir. Bu aşamalar, aynı zamanda eğitim

* Bu çalışma 21-23 Mayıs 2015 tarihlerinde Bartın Üniversitesi tarafından düzenlenen 14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde-Türkiye, duyguucgun@yahoo.com

*** Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde-Türkiye, dr.emreunal@gmail.com

araştırmalarının da temelini oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle eğitim uygulamalarının geliştirilmesinde önemli etmenlerden biri olan eğitim araştırmaları, aslında bilimsel yöntemlerin eğitim incelemelerine uygulanmasıdır (Unesco, 1970). Eğitim araştırmalarının etkinliği, eğitim-öğretim sürecinin uygulayıcıları olan öğretmenlerin bu araştırmalara yönelik tutumuna bağlıdır. Öğretmenlerin mesleki anlamda yetişmeleri, hizmet öncesi eğitimlerinin tamamlanmasıyla yani mezun olmalarıyla noktalanmaz. Öğretmen adaylarının üniversite eğitimleri boyunca yaşadıkları deneyim ve birikimlerin ileride kendi sınıflarındaki tutum ve davranışlarını belirlemede güvenilir bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir (Baki ve Gökçek, 2007). Ancak alanıyla ilgili gelişmeleri yakından izleyerek bilgilerini güncellemesi de nitelikli bir öğretmende bulunması gereken en önemli alan bilgisi özelliklerindedir (Şahin, 2011). Counsell, Evans, McIntyre ve Raffan'a (2000) göre öğretmenlerin deneyimleri önemlidir ancak eğitim araştırmaları da onların gelişmeleri için önemlidir.

Öğretmenlerin eğitim araştırmalarından etkin olarak yararlanmalarının yanı sıra birer eylem araştırmacısı olarak çeşitli düzeylerde eğitim araştırmaları gerçekleştirmeleri de istenen bir durumdur (Şahin ve Arcagök, 2013) ve araştırma etkinliklerinin gerçekleştirilmesi, araştırmayı yapacak birey ve kurumların araştırma yeterliklerine ve olumlu tutumlara sahip olmalarıyla ilişkilendirilmektedir (Saracaloğlu, Varol ve Evin Ercan, 2005). Millî Eğitim Bakanlığı tarafından üniversitelerle iş birliği yapılarak hazırlanan "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri"nde de bununla ilgili olarak "Öğretmen, mesleki gereksinimlerinin farkında olarak kendini ve öğrenme-öğretme sürecini geliştirmek için hizmetiçi eğitim, toplantı, seminerlere katılabilmeli, alanı ile ilgili yayınları izleyebilmelidir. Bu tür etkinliklere katkı getirme çabası içinde olabilmelidir." (MEB, 2008) denilmektedir.

Ancak birçok araştırmada (Büyüköztürk, 1999; Köklü, Büyüköztürk ve Çokluk, 1999; Çepni ve Küçük, 2003; Sarı, 2006; Yavuz, 2009; Armağan, 2012; Şahin ve Arcagök, 2013; Yıldırım, İlhan, Şekerci ve Sözbilir, 2014) öğretmenlerin eğitim araştırmalarından yeteri kadar yararlanmadıkları ve araştırma yapmadıkları tespit edilmiştir. Okul idarecileri açısından da durumun benzer olduğunu ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Armağan (2012), okul müdürlerinin eğitim araştırmalarına tutumlarını belirlemeye yönelik araştırmasında okul müdürlerinin eğitimle ilgili yayın ve araştırmaların kendilerine yararı olduğu düşüncesini taşımalarına rağmen eğitimle ilgili yayın ve araştırmalardan az veya orta düzeyde yararlandıklarını bulgulamıştır. Anılan araştırmada okul müdürlerinin genel olarak eğitim araştırmalarını güvenilir buldukları, eğitim veya eğitim yönetimi araştırmaların gerekli gördükleri ancak çoğunun eğitimle ilgili düzenli takip ettikleri bir yayının bulunmadığı da belirlenmiştir.

Yurt dışında ise öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik farklı tutumlar sergilediklerini bulgulayan araştırmalar yapılmıştır. Everton, Galton ve Pell (2000), araştırmalarında katılımcıların yaklaşık %96'sının öğretmen olduklarından beri eğitim araştırmalarıyla ciddi bir şekilde ilgilendiklerini ortaya koymuşlardır. Buna karşın Woods'a (1986) göre çoğu öğretmen, çoğu eğitim araştırmasını konu dışı görmektedir (Akt. Beycioğlu, Özer ve Uğurlu, 2010). Joram'a (2007) göre de öğretmenler, eğitim araştırmalarının güvenilirlikten yoksun olduğuna inanmaktadır çünkü araştırmalar teknik formatta hazırlandığından onlar için erişilmezdir.

Öğretmenlerin eğitim araştırmalarından yararlanmalarında, bu araştırmalara ilişkin tutumlarının da etkili olduğu söylenebilir. Çünkü tutumlar, bireyin davranışlarında yönlendirici bir etkiye sahiptir ve olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilmektedir (Tavşancıl, 2006). Öğretmenlerin gelişim ve değişime ayak uydurabilmeleri, öncelikle araştırma bilgi ve becerilerine sahip olmalarını; yapılan araştırmalara düşünce ve eylemleri ile katkı sağlamalarını; araştırmalara ve araştırmacılara karşı olumlu bir tutum içerisinde olmalarını gerektirir (Korkmaz, Şahin ve Yeşil, 2011). Alanyazın incelendiğinde genellikle araştırmalarda öğretmen adaylarının,

öğretim elemanlarının, yöneticilerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının incelendiği, öğretmen tutumlarının incelendiği araştırmalarda kullanılan ölçeklerde ise öğretmenler için eğitim araştırmalarının uygulamaları açısından gerekliliğini ortaya koyan boyut ve maddelerin oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Eldeki araştırmanın hem örnekleme hem de ölçme aracı bakımından bu eksiklikleri gidereceği ve eğitimin niteliğini artırmaya yönelik çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları meslekteki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları branşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları daha önce eğitim araştırmalarına yönelik hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları lisansüstü eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, geçmişte ya da hâlen var olan durumu betimlemeyi (Karasar, 1999, 77) amaçladığından tarama (survey) modelinde yapılandırılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014–2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Niğde il merkezindeki ilk ve ortaokullarda görev yapan 344 Türkçe ve sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun cinsiyet ve branşlarına göre dağılımları Tablo 1’deki gibidir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Cinsiyet ve Branş Değişkenlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Branş		Toplam
	Türkçe Öğretmenliği	Sınıf Öğretmenliği	
Kadın	41	127	168
Erkek	33	143	176
Toplam	74	270	344

Tablo 1’e göre araştırmanın çalışma grubunu 74 Türkçe öğretmeni (41 kadın, 33 erkek) ve 270 sınıf öğretmeni (127 kadın, 143 erkek) oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak İlhan, Şekerci, Sözbilir ve Yıldırım (2013) tarafından geliştirilen “Eğitim Araştırmalarına Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Beşli Likert tipindeki ölçek, 3 faktörlü 20 maddeden oluşmaktadır.

2.3.1. Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin Yapı Geçerliliği ve Güvenilirlik Çalışması

Araştırma için ölçeğin geçerliliğini tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Araştırmada kullanılan tutum ölçeğine ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri		
			Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3
M1	,549	,634			,563
M2	,661	,607			,759
M4	,538	,674	,572		
M5	,691	,662			,766
M6	,688	,669			,761
M8	,606	,704	,706		
M9	,687	,721	,773		
M10	,598	,695	,724		
M11	,687	,669	,811		
M12	,681	,733	,780		
M13	,432	,603	,568		
M14	,396			,616	
M15	,555	,505		,723	
M16	,608	,465		,776	
M17	,696	,538		,823	
M18	,668	,579		,792	
M19	,634	,521		,776	
M20	,528	,520		,695	
Açıklanan Toplam Varyans: %60,58 Faktör-1 Açıklanan Varyans: %22,86 Faktör-2 Açıklanan Varyans: %22,52 Faktör-3 Açıklanan Varyans: %15,20					

Tablo 2'ye göre "Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği"ne yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda 3 faktör elde edilmiştir. İlk faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın %22,86'sını, ikinci faktör %22,52'sini, üçüncü faktör ise %15,20'sini açıklamaktadır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ise ölçeğin %60,58'ini açıklamaktadır. Büyüköztürk (2002: 119), tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olmasının yeterli görülebileceğini ifade etmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen veriler ölçeğin geçerliğinin yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin ilk etapta toplam 20 maddeden oluştuğu sonucuna ulaşılırken bu çalışma için belirlenen örnekleme elde edilen ölçümler sonucunda 3. ve 7. maddeler birden fazla faktörde yer aldığından dolayı ölçekten çıkarılmıştır. İlhan vd. (2013: 50) geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yaptıkları Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin 4. maddesi bu çalışmanın gerçekleştirildiği örnekleme başka bir boyutta yer almaktadır. Büyüköztürk (2002: 119), maddelerin faktör ortak varyanslarının 1'e yakın ya da .66'nın üzerinde olmasının iyi bir çözüm olduğunu ancak bunu uygulamada karşılamının genellikle zor olduğunu ifade etmektedir.

Faktör döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün 7 maddeden; ikinci faktörünün 7 maddeden, üçüncü faktörünün de 4 maddeden oluştuğu görülmektedir. İlhan vd. (2013: 50) ölçeğin ilk faktörüne "eğitim araştırmalarının gerekliliği", ikinci faktörüne "eğitim

araştırmalarına değer verme”, üçüncü faktörüne “eğitim araştırmalarının uygulanabilirliği” adlarını vermişlerdir. Bu çalışmada da bu faktörler aynı isimle anılabilmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik istatistiği yapılmıştır. Yapılan istatistiklere göre ölçeğin tamamında Cronbach Alfa değeri .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin birinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .82, ikinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .88, üçüncü faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .87 olarak bulunmuştur. Tezbaşaran (1997: 47), likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenilirlik katsayısının olabildiğince 1’e yakın olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilmektedir.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Analizi

Toplanan verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce ölçeklere birer sıra numarası verilmiştir. Değerlendirmeler toplam 344 ölçek üzerinden yapılmıştır. Çözümlemeler sonucunda problem cümlesi için elde edilen bulgular, 1.00-1.79 Asla Katılmıyorum, 1.80-2.59 Katılmıyorum, 2.60-3.39 Kararsızım, 3.40-4.19 Katılıyorum, 4.20-5.00 Tamamen Katılıyorum aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır. Son 7 madde (14-20 numaralı maddeler) tersine puanlanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeği alt ölçeklerinden elde edilen puanların dağılımı tüm bağımsız değişkenler için çarpıklık ve basıklık değerleri açısından incelenmiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının ideal olarak +1 ve -1 arasında olması gerektiği, ancak +2 ve -2 arasındaki değerlerin de kabul edilebilir olduğu belirtilmektedir (Karaatlı 2006: 6). Öğretmenlerin lisansüstü eğitim durumlarına göre dağılımları bu sınırlar içerisinde olmadığından normal dağılım göstermediği varsayılmış ve bahsi geçen değişken için Mann Whitney U testi, diğer değişkenler için ise bağımsız t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın problem cümlesine (Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları hangi düzeydedir?) ilişkin bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Türkçe ve Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutum Ölçeğinin Maddelerine Katılma Durumu

Madde No	n		Katılma Durumu
Eğitim araştırmaları derslerde kullanabileceğim yararlı bilgiler sağlar.	344	4,30	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim araştırmaları ile ilgili seminerlerden hoşlanırım.	344	3,97	Katılıyorum
Öğretim sürecinde konuya göre öğretim model, yöntem ve teknik seçiminde eğitim araştırma bulguları benim için önemli bir yere sahiptir.	344	4,22	Kesinlikle Katılıyorum
Yapılan eğitim araştırmaları öğretimde karşılaştığım problemlere çözüm üretir.	344	3,97	Katılıyorum
Seminerlerde anlatılan eğitim ile ilgili araştırma bulguları fayda sağlar.	344	3,97	Katılıyorum
Öğretmenler eğitim araştırma bulgularından yararlanmalıdırlar.	344	4,37	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim araştırmalarından haberdar olmak önemlidir.	344	4,39	Kesinlikle Katılıyorum
Nitelikli bir öğretmen olmak için eğitim araştırmalarından yararlanmak gerekir.	344	4,37	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim ile ilgili bilimsel araştırmaların yapılması gereklidir.	344	4,46	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim araştırmaları öğretmenlik mesleğinin gelişimine katkı sağlar.	344	4,36	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim ile ilgili bilimsel yayınlar (tez, makale, kitap vb.) eğitimin	344	4,14	Katılıyorum

kalitesinin artmasına katkı sağlar.			
Eğitim araştırmalarından elde edilen verilere göre ders işlediğimde konular yetişmez.	344	3,07	Kararsızım
Akademisyenlerin yaptığı eğitim araştırmaları sadece kendi kariyerlerini yükseltmek amacıyla yapılan araştırmalardır.	344	2,96	Kararsızım
Eğitim ile ilgili bilimsel yayınların (tez, makale, kitap vb.) yüzeysel olduğu kanısındayım.	344	3,08	Kararsızım
Eğitim araştırmalarının okul ortamında uygulanabilirliği yoktur.	344	3,37	Kararsızım
Eğitimde yapılan çalışmaların sonuçlarına göre ders işlemek zaman kaybıdır.	344	3,67	Katılıyorum
Yapılan eğitim araştırmalarının uygulanabilir olduğuna inanmıyorum.	344	3,42	Katılıyorum
Eğitim araştırmalarının bulgularına göre ders işlenmesi öğrencilerin başarılarını düşürür.	344	3,91	Katılıyorum
Genel Ortalama	344	3,89	Katılıyorum

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan öğretmenler, eğitim araştırmalarının gerekli olduğunu düşünmekte ve eğitim araştırmalarına değer vermekte ancak eğitim araştırmalarının uygulanabilir olmadığına inanmaktadırlar.

Araştırmanın birinci alt problemine (Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?) ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna İlişkin Ölçek Puan Ortalamalarının Cinsiyetlerine Göre Durumlarını Gösteren Bağımsız t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	s	sd	t	P
Kadın	168	3,85	342	1,300	,195
Erkek	176	3,92			

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırma sonucunda, öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumuna ilişkin puanları arasında, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t_{(342)}=1,300$; $P>.05$).

Araştırmanın ikinci alt problemine (Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları meslekteki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?) ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna İlişkin Ölçek Puan Ortalamalarının Mesleki Kıdemlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	,869	4	,217	,856	,491
Grup içi	86,032	339	,254		
Toplam	86,901	343			

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırma sonucunda, öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna ilişkin puanları arasında, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($F_{(4-339)}=.856$; $P>.05$).

Araştırmanın üçüncü alt problemine (Öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları branşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?) ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna İlişkin Ölçek Puan Ortalamalarının Branşlarına Göre Durumlarını Gösteren Bağımsız t-Testi Sonuçları

Branş	n	s	sd	t	P
Türkçe Öğretmenliği	74	3,85	,46		
Sınıf Öğretmenliği	270	3,90	,52	342	,777

Tablo 6' da görüldüğü gibi araştırma sonucunda, öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna ilişkin puanları arasında branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t_{(342)}=,777$; $P>.05$).

Araştırmanın dördüncü alt problemine (Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları daha önce eğitim araştırmalarına yönelik hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?) ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna İlişkin Ölçek Puan Ortalamalarının Hizmetiçi Eğitimlerine Göre Durumlarını Gösteren Bağımsız t-Testi Sonuçları

Hizmetiçi Eğitim	n	s	sd	t	P
Aldım	186	3,90	,52		
Almadım	158	3,88	,49	342	,325

Tablo 7'de görüldüğü gibi araştırma sonucunda, öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna ilişkin puanları arasında, hizmetiçi eğitim alma değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t_{(342)}=,325$; $P>.05$).

Araştırmanın beşinci alt problemine (Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları lisansüstü eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?) ilişkin bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna İlişkin Ölçek Puan Ortalamalarının Mesleki Kademelerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Lisansüstü Eğitim	n	Sıraların Ortalaması	Sıraların Toplamı	U	Z	P
Yok	319	175,46	55972,50			
Yüksek Lisans	25	134,70	3367,50	342	,325	,745

Tablo 8' de görüldüğü gibi araştırma sonucunda, öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumuna ilişkin puanları arasında, lisansüstü eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($U=,325$; $P>.05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada öğretmenlerin eğitim araştırmalarına değer verdiği, onların gerekli olduğunu düşündükleri ancak araştırmaları uygulanabilir bulmadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, literatürdeki araştırma bulgularıyla da benzerlik göstermektedir. Moudafidou, Melliou ve Georgopoulou'ya (2011) göre öğretmenler, eğitim araştırmalarına yönelik olumlu tutuma sahiptir ve araştırmaların kendilerini mesleki yönden geliştirdiğini düşünmektedirler. Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011), araştırmalarında öğretmenlerin önemli bir bölümünün bilimsel araştırmalara olumlu yaklaştıklarını ve araştırmacılara yardımcı olmaya çalıştıkları tespit etmişlerdir. Ekiz (2006) de araştırmasında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun eğitim araştırmalarının gerekliliğine inandıklarını bulgulamıştır.

Ölçeğin “eğitim araştırmalarının uygulanabilirliği”ne ilişkin maddeleri “*eğitim araştırmalarının okul ortamında uygulanabilirliği yoktur, eğitimde yapılan çalışmaların sonuçlarına göre ders işlemek zaman kaybıdır, yapılan eğitim araştırmalarının uygulanabilir olduğuna inanmıyorum, eğitim araştırmalarının bulgularına göre ders işlenmesi öğrencilerin başarılarını düşürür*” şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim araştırmalarının bulgularına göre ders işlemenin zaman alacağı ve bu yüzden müfredattaki konuları yetiştiremeyecekleri, bunun da öğrenci başarısını olumsuz etkileyeceğini düşünerek ölçekteki bu maddeleri yanıtladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin eğitim araştırmalarından uzak ya da kopuk olma durumlarının nedenlerinin incelendiği çeşitli araştırmalarda bu duruma farklı yorumlar getirildiği görülmektedir. Ekiz ve Yiğit’e (2012) göre akademisyen ve öğretmen arasında iletişim eksikliği bulunmaktadır ve bu yüzden öğretmenler, eğitim uygulamalarına yönelik karar verirken nadiren araştırma sonuçlarından yararlanırlar. Geleneksel olarak akademisyenlerin bilimsel bilgi üretmekle, öğretmenlerin ise bunu uygulamakla görevli olduğu düşünülür. Bu geleneksel anlayış öğretmen ve araştırma arasındaki sorunu artırmaktadır (Fenstermacher, 1994’ten akt. Ekiz, 2006). Yıldırım, İlhan, Şekerci ve Sözbilir’in (2014) araştırmalarına katılan öğretmenler, iş yoğunluğu ve zaman yetersizliğini eğitim araştırmalarını takip etmeme gerekçelerinden biri olarak ifade etmişlerdir. Sarı (2006) da araştırmasında öğretmenlerin sadece % 27’sinin eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmaları izlediğini ortaya koymuştur. Anılan araştırmada ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı ve okul yöneticilerinin araştırma sonuçlarına yeterli ilgiyi göstermemesi, sonuçların uygulamaya yeterince yansıtılmaması ve okulların fiziksel ve maddi olanaklarının yetersizliği, öğretmenlerin okullarında yürütülen araştırmalarla ilgili olarak yaşandığını belirttikleri en önemli sorunlar arasında sayılmıştır. Ateş ve Yıldırım (2015) ise öğretmenlerin bilimsel araştırmalara nereden ve nasıl ulaşacakları konusunda farkındalıklarının olmaması, karar alma süreçlerinde öğretmenlerin yer almaması, konuya ilişkin nitelikli eğitim süreçlerinin gerçekleştirilmemesi, yapılan araştırmalara ve araştırmacılara öğretmenlerin güven duymaması, araştırmaların genellenebilirliğine veya sınıf gerçekliğini yansıtmadığına ilişkin öğretmen inançlarının, araştırma ile uygulama arasındaki boşluğun oluşmasındaki önemli etkenler olduğunu bulgulamışlardır. Çepni ve Küçük’ün (2003) araştırma sonuçları da öğretmenlerin eğitim araştırmalarından yararlanmadığını göstermektedir. Ekiz (2006) ise bunlardan farklı olarak araştırmasında az sayıda öğretmenin (%14,3) sınıflarında eğitim araştırmalarından yararlandıklarını bulgulamış, bunun sebebini de araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir bölümünün (%34) 1-5 yıl arası deneyime sahip olmalarıyla açıklamıştır.

Eldeki araştırmada Türkçe ve Sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının cinsiyet, branş, kıdem, lisansüstü eğitim durumları ve eğitim araştırmaları ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına göre değişmediği tespit edilmiştir. Bu durum söz konusu değişkenlere bağlı olmaksızın öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir. Alanyazın incelendiğinde bu değişkenlere ilişkin benzer ve farklı bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Örneğin Ekiz (2006), cinsiyet ve mesleki deneyim değişkenleri açısından öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının farklılaşmadığını bulgulamıştır. Korkmaz, Şahin ve Yeşil’e (2011) göre öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik yaklaşımlarını görev yaptıkları öğretim kademesi ve kıdem farklılaştırmazken cinsiyet farklılaştırmakta, buna göre erkek öğretmenler bayan öğretmenlere göre eğitim araştırmalarına daha olumlu yaklaşmaktadırlar. Yavuz’un (2009) araştırma bulguları ise lisans mezunlarının lisansüstü mezunlarına göre, erkek öğretmenlerin kadınlara göre, okul öncesi, özel eğitim ve sınıf öğretmenliği branşlarındaki öğretmenlerin diğer branştakilere göre eğitim araştırmalarına daha ilgili olduklarını göstermektedir.

Kıdem değişkeninin tutumlar üzerinde etkili olmaması öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde bilimsel araştırma yürütme ve inceleme yönünden yeterli düzeyde yetiştirilmedikleri, bu durumun hizmet içi dönemde de değişmediği şeklinde yorumlanabilir. Aslında hizmet öncesi

döneme ilişkin yapılan araştırmalar (Yavuz Konokman, Tanrıseven ve Karasolak, 2013; Polat, 2014), öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutum düzeylerinin olumlu olduğunu göstermektedir. Ancak buna karşın öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları incelemede yetersiz olduklarını bulgulayan araştırmalar bulunmaktadır. Örneğin Taşdemir ve Taşdemir (2011), araştırmalarında öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları daha çok biçimsel yönden incelediklerini bulgulamışlardır. Ekiz ve Yiğit'e (2012) göre öğretmen adayları, eğitim araştırmalarının temel amacının ne olduğu, eğitim araştırmalarının ne amaçla yapıldığı, kimler tarafından yapılması gerektiği gibi konularda "olumsuz ya da kararsız" görüş belirtmişlerdir. Küçüköğlü, Taşgın ve Çelik (2013) ise bilimsel araştırma sürecine ilişkin kavramların öğretmen adayları tarafından tam ve doğru olarak algılanmadığını, öğretmen adaylarının öğretmenlerin araştırma yapmalarının gerekli olduğunu düşünmediklerini, buna karşın bilimsel araştırmaların meslek hayatlarında işlerine yarayacağını düşündüklerini belirlemişlerdir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Eğitim araştırmalarının sınıf mevcutları ve zaman bakımından "uygulanabilir" öneriler sunmasına önem verilmelidir.
2. Öğretmenlerin eğitim araştırmalarını izlemelerine olanak sağlayan eğitim ortamlarına gönüllü olarak katılmaları için düzenlemeler yapılmalıdır.
3. Eğitim araştırmalarında ulaşılan bulguların okul ortamlarında uygulanabilmesi durumunda öğretmenlerin –araştırmayı yürüten kendileri değilse- araştırmacılara dönüt vermesi sağlanmalıdır. Bu durumun hem ilgili araştırma bulgularını güçlendireceği hem de araştırmacıya araştırma bulgularının uygulanabilirlik düzeyi hakkında fikir vereceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Armağan, Y. (2012). *Eğitim araştırmaları çerçevesinde okul müdürlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Ateş, S. ve Yıldırım, K. (2015). Türk öğretmenlerin gözüyle eğitim araştırmalarının uygulamaya yansımaları durumu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(29), 110-132.
- Baki, A. ve Gökçek, T. (2007). Matematik öğretmeni adaylarının benimsedikleri öğretmen modeline ilişkin bazı ipuçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 22-31.
- Beycioğlu, K., Ozer, N. & Ugurlu, C. T. (2010). Teachers' views on educational research. *Teaching and Teacher Education*, 26, 1088-1093.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18, 257-269.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analiz el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Counsell, C., Evans, M., McIntyre, D. & Raffan, J. (2000). The usefulness of educational research for trainee teachers' learning. *Oxford Review of Education*, 26 (3), 467-482.
- Çepni, S. ve Küçük, M. (2003). Eğitim araştırmalarının fen bilgisi öğretmenlerinin uygulamaları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi: Bir örnek olay çalışması. *Eğitim Araştırmaları*, 4(12)75-84.
- Ekiz, D. (Mayıs 2006). Sınıf öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına karşı tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 373-402.
- Ekiz, D. ve Yiğit, N. (Mayıs 2012). Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarının amaç ve çeşitleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 3-21.
- Everton, T., Galton, M. & Pell, T. (2000). Teachers' Perspectives on Educational Research: knowledge and context. *Journal of Education for Teaching*, 2(26), 167-182.

- İlhan, N., Şekerci, A. R., Sözbilir, M. ve Yıldırım, A. (2013). Eğitim araştırmalarına yönelik öğretmen tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 04(08), 31-56.
- Joram, E. (2007). Clashing epistemologies: aspiring teachers', practicing teachers', and professors' beliefs about knowledge and research in education. *Teaching and Teacher Education*, 2(23), 123-135.
- Karaatlı, M. (2006). Verilerin düzenlenmesi ve gösterimi. Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (İkinci Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi* Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011). Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara ilişkin düşünceleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (2), 109-127.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Çokluk, Ö. (Yaz 1999). İlköğretim müfettişlerinin araştırma yeterlikleri ve araştırma eğitimine ilişkin görüşleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, (1), 325-339.
- Küçükoğlu, A., Taşgın, A. ve Çelik, N. (Aralık 2013). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin görüşleri üzerine bir inceleme (Eğitim Bilimleri Bölümü Örneği). *TSA Dergisi*, 17(3), 11-24.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2008). *Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Moudafidou, A., Melliou, K. & Georgopoulou, A. A. (2011). Educational research and teacher development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 31(2012), 156-161.
- Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 77-90.
- Saracaloğlu, A. S., Varol, S. R. ve Evin Ercan, İ. (2005). Lisansüstü eğitim öğrencilerinin bilimsel araştırma kaygıları araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yetenekleri arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 187-199.
- Sarı, M. (Eylül 2006). Araştırmacı Öğretmen: Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *kuram ve uygulamada eğitim bilimleri*, 6 (3), 847-887.
- Şahin, A. (Nisan 2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 239-259.
- Şahin, Ç. ve Arcagök, S. (2013). İlköğretim öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik yaklaşımları. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-21.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2011). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme yeterlikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 343-353.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu (2. Baskı)*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Unesco. (1970). Development of Educational Research, IEY Special Unit. (Çev. Mehmet Ali Kısakürek). No: 6. Paris. [Çevirim-içi: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/488/5731.pdf>] , Erişim tarihi: 10.03.2015.
- Yavuz, M. (2009). Eğitim araştırmaları ile ilgili öğretmen ve yönetici görüşlerinin analizi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 143-158.
- Yavuz Konokman, G., Tanrıseven, I. ve Karasolak, K. (Nisan 2013). Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 141-158.
- Yıldırım, A., İlhan, N., Şekerci, A. R. ve Sözbilir, M. (Ocak 2014). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin eğitim araştırmalarını takip etme, anlama ve uygulamalarda kullanma düzeyleri: Erzurum ve Erzincan Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 81-100.